

	<p>СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОЛОГІЧНА ПАСПОРТИЗАЦІЯ ТЕРИТОРІЙ І ПІДПРИЄМСТВ»</p> <p>Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський) Спеціальність: 101 Екологія Рік навчання: 4-й, семестр 7-й Кількість кредитів ECTS: 5 кредитів Назва кафедри: Екології та охорони навколишнього середовища Мова викладання: українська</p>
<p>Лектор курсу</p>	<p>к.г.н., доц. Мудрак Галина Василівна</p>
<p>Контактна інформація лектора (e-mail)</p>	<p>mudrakgalyna@vsau.vin.ua, galina170971@ukr.net</p>

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Екологічна паспортизація територій і підприємств» є вибірковою компонентою ОПП Екологія.

Загальний обсяг дисципліни 150 год.: лекції - 26 год.; практичні заняття - 24 год., самостійна робота - 100 год.

Формат проведення: лекції, практичні заняття, консультації.
 Підсумковий контроль – залік.

ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

При вивченні даної дисципліни використовуються знання, отримані з таких дисциплін: «Загальна екологія», «Методи та засоби вимірювання параметрів довкілля», «Гідрологія», «Ландшафтна екологія», «Моніторинг довкілля», «Екологічна безпека».

Основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні таких дисциплін: «Кваліфікаційна робота».

ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Призначення навчальної дисципліни

Освітня компонента «Екологічна паспортизація територій і підприємств» спрямована на отримання здобувачами однієї з важливих і універсальних компетентностей – володіти системою знань із концептуальних питань обґрунтування необхідності екологічної

паспортизації як ефективного засобу управління природокористуванням та отримання практичних умінь у розробці екологічного паспорту території та підприємства.

Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Екологічна паспортизація територій і підприємств» є формування у здобувачів відповідних компетентностей для вирішення прикладних завдань з екологічної паспортизації об'єктів навколишнього середовища і господарської діяльності – як процесу послідовного збирання, аналізу, узагальнення та зберігання інформації про кожний конкретний об'єкт: сільськогосподарське і промислове підприємство, земельну ділянку, водойму, природний об'єкт, відходи тощо.

Завдання вивчення дисципліни

Теоретична та практична підготовка самостійно виявляти завдання і принципи екологічної паспортизації територій та підприємств; знати наукове, методичне і нормативне забезпечення системи екологічної паспортизації; розуміти значення і роль екологічної паспортизації щодо об'єктів довкілля та господарської діяльності для збереження навколишнього середовища та охорони здоров'я людини.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен володіти інтегральною, загальними та фаховими компетентностями, зокрема:

інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми у сфері екології, охорони довкілля і збалансованого природокористування, або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій та методів наук про довкілля, та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов;

загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності.

фахові компетентності (ФК):

ФК5. Здатність до оцінки впливу процесів техногенезу на стан навколишнього середовища та виявлення екологічних ризиків, пов'язаних з виробничою діяльністю;

Дисципліна забезпечує програмні результати навчання (ПРН):

ПРН07. Розв'язувати проблеми у сфері захисту навколишнього середовища із застосуванням загальноприйнятих та/або стандартних підходів та міжнародного і вітчизняного досвіду.

Вивчення дисципліни «Екологічна паспортизація територій і підприємств» формує у здобувачів вищої освіти соціальні навички (soft skills): комунікативність (реалізується через: метод роботи у парах та групах, методи бесіди, дискусії, презентації результатів виконаних завдань), робота у команді (реалізується через: метод роботи у групах), лідерські навички (реалізується через: методи роботи у групах і парах).

План вивчення навчальної дисципліни

№ з/п	Назви теми	Форми організації навчання та кількість годин		Самостійна робота, кількість годин
		лекційні заняття	практичні заняття	
1	Суть та основні складові екологічної паспортизації	2	4	10
2	Еколого-агрохімічна паспортизація земельних ділянок та кормових угідь	2	4	12
3	Екологічна паспортизація природних та рекреаційно-туристичних територій	4	2	12
4	Екологічна паспортизація водних об'єктів та господарств	4	4	12
5	Екологічний паспорт промислових підприємств	2	4	10
6	Екологічний паспорт сільськогосподарських підприємств	2	2	10
7	Екологічна паспортизація відходів	4	2	12
8	Екологічна паспортизація потенційно-небезпечних об'єктів	2	2	10
9	Екологічна паспортизація регіонів і населених пунктів	4	-	12
Разом		26	24	100

Самостійна робота здобувача вищої освіти

Самостійна робота здобувача вищої освіти організовується шляхом видачі індивідуального переліку питань і практичних завдань з кожної теми, які не виносяться на аудиторне опрацювання та виконання індивідуального творчого завдання (гугл-презентації).

Самостійна робота здобувача є одним із способів активного, цілеспрямованого набуття нових для нього знань та умінь. Вона є основою його підготовки як фахівця, забезпечує набуття ним прийомів пізнавальної діяльності, інтерес до творчої роботи, здатність вирішувати наукові та практичні завдання.

Виконання здобувачем самостійної роботи передбачає, за необхідності, отримання консультацій або допомоги відповідного фахівця. Навчальний матеріал навчальної дисципліни, передбачений робочою програмою для засвоєння здобувачем у процесі самостійної роботи, вноситься на поточний і підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався під час аудиторних занять. Організація самостійної роботи здобувачів передбачає: планування обсягу, змісту, завдань, форм і методів контролю самостійної роботи, розробку навчально-методичного забезпечення; виконання здобувачем запланованої самостійної роботи; контроль та оцінювання результатів, їх систематизацію, оцінювання ефективності виконання здобувачем самостійної роботи.

Індивідуальні завдання здобувач виконує самостійно під керівництвом викладача згідно з індивідуальним навчальним планом.

У випадку реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувача заняття можуть проводитись за індивідуальним графіком.

У процесі роботи над індивідуальними завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими та оригінальними.

Види самостійної роботи

№ п/п	Вид самостійної роботи	Години (денна/заочна)	Термін виконання (денна/заочна)	Форма та метод контролю (денна/заочна)
1	Опрацювання питань, що вносяться на самостійне вивчення	44	щотижнево	Усне та письмове опитування/тестування
2	Підготовка до лекційних і практичних занять (робота з інформаційними джерелами)	36	щотижнево/під час заліково-екзаменаційної сесії	Усне опитування
3	Індивідуальні творчі завдання	10	1 раз на семестр/під час заліково-екзаменаційної сесії	Презентація результатів виконаних завдань та досліджень
4	Підготовка до контрольних робіт та тестування	10	2 рази на семестр	Тестування
Разом		100		

Список основної та додаткової літератури

Основна

1. Гончаренко Т.П., Хоменко О.М. Екологічна паспортизація територій та підприємств : навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 101 «Екологія».: М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. Черкаси : ЧДТУ, 2016. 168 с.
2. Олександр Ігнатенко, Геннадій Марушевський, Ольга Рябуха. Посібник. Екологічний паспорт міста. Методичні рекомендації. Київ, 2020. 65 с.
3. Патица В.П., Тараріко О.Г. Агроекологічний моніторинг та паспортизація сільськогосподарських земель. К.: Фітосоціоцентр, 2002. 296 с.
4. Патица В.П., Соломаха В.А., Бурда Р.І. та ін. Перспективи використання, збереження та відтворення агробіорізноманіття в Україні. К.: Хімджест, 2003. 256 с.
5. Рідей Н.М., Строкаль В.П., Рибалко Ю.В. Екологічна оцінка агробіоценозів: теорія, методика, практика. Херсон: Видавництво Олді-плюс, 2011. 568 с.
6. Строкаль В.П. Екологічна паспортизація територій агросфери : навчальний посібник : [для студ. вищих навч. закл. освіти III-IV рівнів акред. з напр. підгот. 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування»]. Київ : Видавництво НУБіП України, 2015. 242 с.
7. Строкаль В.П., Головин Н.М. Екологічна паспортизація територій агросфери: навчальний посібник. К. : НУБіП України, 2017. 425 с.

Додаткові

1. ДСТУ 4362:2004 Якість ґрунту. Показники родючості ґрунтів. https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=67099
2. ДСТУ 2195-99 Охорона природи. Поводження з відходами. Технічний паспорт відходу. Склад, вміст, виклад і правила внесення змін (ГОСТ 17.9.0.2-99). https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page?id_doc=51481
3. ДСТУ 7840:2015 Агрохімічний паспорт земельної ділянки. Загальні вимоги. https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page?id_doc=62722
4. Про затвердження Порядку розроблення паспорта водного об'єкта. Наказ № 99 від 18.03.2013 р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0775-13#Text>
5. ДСТУ 3911-99 Охорона природи. Поводження з відходами. Виявлення відходів і подання інформаційних даних про відходи. Загальні вимоги.
6. ДСТУ 7886:2015 Захист довкілля. Паспорт екологічний лісгосподарського підприємства. Основні положення. https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=62764
7. Дударева Г.Ф. Екологічна паспортизація територій та підприємств: навчально-методичний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти

бакалавра напряму підготовки «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування». Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 86 с.

8. Про управління відходами. Закон України. 2023.

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2320-20#Text>

9. Мудрак О.В., Хаєцький Г.С., Мудрак Г.В., Серебряков В.В. Оцінка екологічного стану малих річок Східного Поділля в контексті сталого розвитку регіону. *Екологічні науки*. 2022. №6(45). С. 132–138. DOI <https://doi.org/10.32846/2306-9716/2022.eco.6-45.21> <http://ecoj.dea.kiev.ua/6-45-2022>

10. Нейко І.С., Мудрак Г.В., Нейко О.В., Дідур І.М., Матусяк М.В., Козак Ю.В. Лісові генетичні ресурси у контексті збереження біорізноманіття Вінниччини. Монографія. Вінниця : ТВОРИ, 2022. 500 с.

11. Охорона природи. Поводження з відходами. Виявлення відходів і подання інформаційних даних про відходи. Загальні вимоги: ДСТУ 3911-99.

12. Положення про паспортизацію потенційно небезпечних об'єктів (у редакції наказу МНС України від 16.08.2005 N 140).

13. Mudrak H., Verhelis V. Optimisation of agricultural landscapes of Eastern Podillia: theoretical and practical approaches. In *Agroecology, agriculture, forestry and horticulture in the 21st century: problems and solutions*: scientific monograph. Edited by S. Stankevych, O. Mandych. Tallinn: Teadmus OÜ, 2025. P. 66–104.

14. Zubov A., Zubova L., Zubov A., Demyanyuk O., Mudrak H. Assessment of the state of forest vegetation of waste dumps of coal mines in Ukraine. *Biosystems Diversity*. 2024. Vol. 32 No. 3. P. 345-357. DOI: <https://doi.org/10.15421/012437>

15. Mudrak O.V., Mudrak H.V., Semeniv V.S., Antoniuk Y.P., Riabokon O.V., Herasimova O.V. Environmental monitoring of the agrosphere: theory, methodology, practice. *Агроекологічний журнал*. 2024. №3. С. 26–37. DOI: <https://doi.org/10.33730/2077-4893.3.2024.311178> <http://journalagroeco.org.ua/article/view/311178>

Інформаційні ресурси

1. Басейнове управління водних ресурсів річки Південний Буг. <https://buvrpb.davr.gov.ua/>

2. Головне управління Держпродспоживслужби у Вінницькій області. <https://www.vingudpss.gov.ua/>

3. Державна екологічна інспекція у Вінницькій області. <https://vin.dei.gov.ua/>

4. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України <http://www.menr.gov.ua/>

5. Вінницька обласна військова адміністрація. <https://www.vin.gov.ua/>

Контроль і оцінка результатів навчання

У кінці семестру, здобувач вищої освіти може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються упродовж

семестру, до 10% за показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та активності здобувачів і до 30% підсумкової оцінки –залік.

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

	Вид навчальної діяльності	Бали
Атестація 1		
1	Робота на лекційних заняттях	6
2	Робота на практичних заняттях	14
3	Виконання контрольних робіт, тестування	5
4	Індивідуальні творчі завдання (виконання гугл-презентації, презентації за заданою проблемною тематикою)	5
Всього за атестацію 1		30
Атестація 2		
5	Робота на лекційних заняттях	10
6	Робота на практичних заняттях	10
7	Виконання контрольних робіт, тестування	5
8	Індивідуальні творчі завдання (виконання гугл-презентації, презентації за заданою проблемною тематикою, дослідницькі проекти)	5
Всього за атестацію 2		30
Показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності		10
Підсумкове тестування		30
Разом		100

Відповідність шкал оцінок якості засвоєння навчального матеріалу

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для заліку
90-100	A	зараховано
82-89	B	
75-81	C	
66-74	D	
60-65	E	
35-59	FX	не зараховано
0-34	F	

Якщо здобувач упродовж семестру за підсумками контрольних заходів набрав (отримав) менше 35 балів, то він не допускається до заліку.

Програма навчальної дисципліни передбачає врахування результатів неформальної та інформальної освіти при наявності підтверджуючих документів як окремі кредити вивчення навчальних дисциплін.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти

Участь у дискусіях на лекційних та практичних заняттях, виконання контрольних робіт, індивідуальні та групові творчі завдання, тестування	Критерії оцінювання
90-100%	У повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
73-89%	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обгрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.
55-72%	Загалом володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обгрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.
35-54%	Не у повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обгрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
15-34%	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.
0-15%	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти,

	не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.
--	---